

OBEC GALOVANY

ZADANIE
PRE ÚZEMNÝ PLÁN OBCE
GALOVANY

MAREC 2011

Zadanie pre Územný plán obce Galovany

OBSTARÁVATEĽ :

OBEC GALOVANY, prostredníctvom odborne spôsobilej osoby
podľa § 2 a/Zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov
Ing. arch. Anna Gočová, OSO ÚPP a ÚPD, reg. č. 042

SPRACOVATEĽ :

- Prieskumy a rozbor (Február 2011)
ARCHITEKTONICKÝ ATELIÉR GAM
Námestie Andreja Hlinku 27
034 01 Ružomberok
Hlavný riešiteľ: Ing. arch. Marián Goč, autorizovaný architekt SKA

OBSAH ZADANIA PODĽA VYHLÁŠKY MŽP SR č. 55/2001 Z.Z.:

Úvod.....	3
a) Dôvody na obstaranie územného plánu obce	3
b) Určenie hlavných cieľov rozvoja územia, vyjadrujúci rozvojový program obstarávateľa, varianty a alternatívy riešenia.....	3
c) Vymedzenie riešeného územia	3
d) Požiadavky vyplývajúce z ÚPN regiónu na územie obce, vrátane výstupov zo záväznej časti.....	4
e) Zhodnotenie významu obce v štruktúre osídlenia	6
f) Požiadavky na riešenie záujmového územia obce	7
g) Základné demografické údaje a prognózy	7
h) Osobitné požiadavky na urbanistickú kompozíciu obce	8
i) Osobitné požiadavky na obnovu, prestavbu a asanáciu obce.....	9
j) Požiadavky na riešenie rozvoja dopravy a koncepcie technického vybavenia	9
k) Požiadavky na ochranu prírody, tvorbu krajiny, kultúrneho dedičstva, na ochranu prírodných zdrojov, ložísk nerastov a všetkých ďalších chránených území a ich ochran. pásiem, vrátane požiadaviek na zabezpečenie ekologickej stability územia	10
l) Požiadavky z hľadiska ochrany trás nadradených systémov dopravného a technického vybavenia územia.....	12
m) Požiadavky vyplývajúce najmä zo záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami a civilnej obrany obyvateľstva	12
n) Požiadavky na riešenie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce s prihliadnutím na historické, kultúrne, urbanistické a prírodné podmienky územia vrátane požiadaviek na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu	12
o) Požiadavky na riešenie bývania, občianskeho vybavenia, sociálnej infraštruktúry a výroby	13
p) Požiadavky z hľadiska životného prostredia, prípadne určenie požiadaviek na hodnotenie predpokladaných vplyvov na životné prostredie	16
q) Osobitne požiadavky z hľadiska ochrany poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy	16
r) Požiadavky na určenie regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využívania územia	16
s) Požiadavky na riešenie vymedzených častí územia, ktoré je potrebné riešiť územným plánom zóny	17
t) Požiadavky na vymedzenie plôch na verejnoprospešné stavby.....	17
u) Požiadavky na rozsah a úpravu dokumentácie územného plánu.....	17

Úvod

Obec Galovany sa rozhodla začať obstarávať Územný plán obce Galovany. V súlade s výsledkami Prieskumov a rozborov, Obec Galovany, ktorá obstaráva územnoplánovaciu dokumentáciu, zabezpečila spracovanie zadania, prostredníctvom Ing. arch. Anny Gočovej, OSO ÚPP a ÚPD, reg. č. 156.

Zadanie obsahuje najmä hlavné ciele a požiadavky, ktoré treba riešiť v obstarávanej územnoplánovacej dokumentácii a podrobné požiadavky na formu, rozsah a obsah spracovania územnoplánovacej dokumentácie.

a) Dôvody na obstaranie územného plánu obce

Obec nemala doteraz spracovaný územný plán. Z demografického hľadiska, Obec Galovany nemá v súčasnosti nad 2 000 obyvateľov. Dôvodom obstarania územného plánu bolo situovanie fotovoltaickej elektrárne v katastrálnom území obce Galovany, severozápadne od zastavaného územia obce a rozšírenie obytného územia obce.

Ďalšími dôvodmi je snaha:

- zabezpečiť väčšiu účasť občanov na rozvoji a zveľaďovaní obce,
- zosúladiť záujmy obecnej so zájmami celospoločenskými rešpektovaním aktuálneho ÚPN-VÚC Žilinského kraja,
- v maximálnej miere rešpektovať vlastnícke vzťahy,
- umožniť rozvoj vitálnych funkcií sídelného útvaru, rozvoj bývania, rekreácie, výroby, služieb a podnikateľských aktivít, dopravnej a technickej infraštruktúry,
- upriamiť pozornosť na riešenie ekologických problémov obce a rešpektovať nové zmeny technického, civilizačného a sociálno-ekonomického charakteru a
- zvýšiť ekologickú stabilitu riešeného územia a zabezpečiť ochranu významných prírodných hodnôt.

b) Určenie hlavných cieľov rozvoja územia, vyjadrujúcich rozvojový program obstarávateľa, varianty a alternatívy riešenia

Cieľom „ÚPN - O Galovany“ je získať optimálne urbanistické riešenie územia s doriešením existujúcich územno-technických podmienok a väzieb pre nové plánované využitie. Účelom je teda navrhnuť plnohodnotnú časť obce s vytvorením plôch hlavne pre rozvoj bývania a rekreácie.

Všeobecné zásady rozvoja obce a záujmového územia sú:

- na základe vykonaných prieskumov a rozborov v zastavanom území a v katastrálnom území obce navrhnuť optimálny rozvoj obce na nasledujúcich 15-20 rokov,
- vytvoriť územno-technické predpoklady pre rozvoj výstavby rodinných domov, prípadne bytových domov,
- navrhnuť spôsob využitia pozemkov, na ktorých sa nachádzali neobývané alebo schátrané domy,
- prehodnotiť existujúcu občiansku a technickú vybavenosť a navrhnuť umiestnenie chýbajúcej občianskej a technickej vybavenosti,
- podporovať poľnohospodársku výrobu, priemyselnú výrobu a výrobné služby,
- vytvoriť územno-technické predpoklady pre formovanie a plánovité budovanie rekreačno – športového strediska v obci, cykloturistiky a rybárstva,
- v celom riešenom území navrhnuť výsadbu stromovej a krovitej vegetácie z domácich druhov s cieľom posilniť ekologickú stabilitu územia;
- vytváranie územno-technických podmienok pre rozvoj rekreačných a turistických služieb, drobného podnikania - nových pracovných príležitostí;
- obec formovať ako reprezentatívne obytné, rekreačno-turistické centrum, podporovať a udržiavať všetky kultúrne pamiatky, zvláštnosti a tradície.

c) Vymedzenie riešeného územia

Obec Galovany z hľadiska územno-správneho členenia je spádovo začlenená do okresu Liptovský Mikuláš a Žilinského samosprávneho kraja. Je súčasťou mikroregiónu Stredný Liptov. V minulosti boli Galovany až do konca roku 1948 miestnou časťou Paludze. Obec Galovany leží v strednej časti Liptovskej kotliny v doline potoka Palúdzanka, južne od Lipovskej Mary, v nadmorskej výške 586 m. n. m. Galovany je menšia obec vidieckeho charakteru, nachádzajúca sa od okresného mesta Liptovský Mikuláš vo vzdialenosti cca 7 km. Od krajského mesta Žilina je obec vzdialená cca 90 km.

Katastrálne územie obce Galovany susedí na severe s obcou Liptovská Sielnica, na východe s obcou Liptovský Trnovec a s mestom Liptovský Mikuláš, na juhu s obcou Svätý Kríž a na západe s obcou Vlachy.

Mikroregionálne vzťahy existujú obce Galovany so susednou obcou Svätý Kríž a s okresným mestom Liptovský Mikuláš.

Makroregionálne vzťahy vznikajú s Poľskom, vďaka prehĺbujúcej sa spolupráci s Poľskom a cesty, ktorá spája región Liptov a Oravu cez obec Hutý. Rozloha katastra obce je 1292,37 ha. V osídlení obce prevláda obytno-rekreačná funkcia, rodinné domy, chalupy a vikendové domy. Sídlom má charakter homogénnej potočno-uličnej zástavby.

ZÁKLADNÉ CHARAKTERISTIKY OBCE GALOVANY

Kód obce	510 416
Názov okresu + kód	Liptovský Mikuláš - 505
Názov kraja	Žilinský
Štatút obce	obec
PSČ	032 11
Telefónne smerové číslo	044
Prvá písomná zmienka o obci - rok	1391
Nadmorská výška v m.n.m	586
Celková výmera územia obce* [ha]	1292,3730
Poľnohospodárska pôda	622,4170
Lesné pozemky	47,9768
Vodné plochy	544,3915
Zastavané plochy	44,7071
Ostatná plocha	117,6841
Počet obyvateľstva	283

d) Požiadavky vyplývajúce z ÚPN regiónu na územie obce, vrátane výstupov zo záväznej časti

Územný plán obce musí byť spracovaný v súlade s požiadavkami, ktoré vyplývajú z Územného plánu regiónu a zo súvisiacich platných koncepcií. Vláda Slovenskej republiky podľa §29, ods. 2 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení zákona č. 237/2000 Z. z. dňa 26. mája 1998 Nariadením vlády č. 223/1998 Z. z. zo dňa 26. mája 1998, vyhlásila záväznú časť Územného plánu VÚC Žilinský kraj, ktorá je v súlade so záväznou časťou schválenej Koncepcie územného rozvoja Slovenska.

Všeobecne záväzné nariadenie

Región je vyššou územnou jednotkou pre riešenie obec. Územný plán regiónu - Územný plán Veľkého územného celku Žilinský kraj (spracovateľom je Združenie VÚC Žilina v roku 1998), ktorý prerokovala vláda SR dňa 26. mája 1998 Nariadením vlády č. 223/1998 Z. z. zo dňa 26. mája 1998, uverejneným 18. júla 1998 v Zbierke zákonov SR v číastke 85, sa vyhlásila záväzná časť Územného plánu VÚC Žilinský kraj. Následne sa vypracovali zmeny a doplnky ÚPN VÚC Žilinského kraja a ŽSK vydáva Všeobecne záväzné nariadenie Žilinského samosprávneho kraja o záväzných častiach zmien a doplnkov Územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja č. 6/2005 (A).

V roku 2008 boli spracované Zmeny a doplnky č. 3 VÚC Žilinský kraj, ktorých Záväzná časť bola vyhlásená VZN 17/2009 dňa 17. marca 2009 Zastupiteľstvom ŽSK. (B).

Nasledujúca časť, ktorá súvisí s riešeným územím, je citovaná z uvedených dokumentov v plnom znení:

A - ZMENY A DOPLNKY ÚPN VÚC ŽILINSKÉHO KRAJA

I. ČASŤ - ZÁVÄZNÉ REGULATÍVY FUNKČNÉHO A PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA ÚZEMIA

Vložený nový text v znení:

Pri riadení funkčného využitia, usporiadania územia a rozvoja osídlenia kraja platia tieto záväzné regulatívy, ktoré nadväzujú na záväznú časť KURS 2001, schválenú uznesením vlády SR 1033 z 31. 10. 2001 a vyhlásenú nariadením vlády SR 528/2002 Z. z. zo 14. 08. 2002.

1. V OBLASTI USPORIADANIA ÚZEMIA, OSÍDLENIA A ROZVOJA SÍDELNEJ ŠTRUKTÚRY

1.1 vytvárať podmienky pre vyvážený rozvoj Žilinského kraja v oblastiach osídlenia, ekonomickej, sociálnej a technickej infraštruktúry pri zachovaní zdravého životného prostredia a biodiverzity v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja, 1.5 formovať sídelnú štruktúru na nadregionálnej úrovni na území Žilinského kraja prostredníctvom regulácie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia jednotlivých hierarchických úrovní ťažísk osídlenia, centier osídlenia, rozvojových osí a vidieckych priestorov,

1.6 podporovať rozvoj sídelných centier Žilinského kraja, ktoré tvoria základné terciálne centrá osídlenia, rozvojové centrá hospodárskych, obšlužných a sociálnych aktivít ako aj pre priliehajúce zázemie, tak aj pre príslušný regionálny celok, a to hierarchickým systémom, pozostávajúcim z nasledovných skupín centier:

1.14 formovať ťažiská osídlenia uplatňovaním princípov decentralizovanej koncentrácie,

1.15 upevňovať vnútro štátne sídelné väzby medzi ťažiskami osídlenia,

1.16 vytvárať podmienky pre budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej štruktúry

1.17 napomáhať rozvoju vidieckeho priestoru v náprave vzťahu medzi mestom a vidiekom na základe nového partnerstva založeného na vyššej integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka nasledovnými opatreniami:

1.17.1.vytvárať podmienky pre rovnovážny vzťah urbánnych a rurálnych území a integráciu funkčných vzťahov mesta a vidieka,

1.17.2.podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia s cieľom vytvárania rovnocenných životných podmienok obyvateľov a zachovanie vidieckej (rurálnej) krajiny ako rovnocenného typu sídelnej štruktúry,

1.17.3.zachovať špecifický ráz vidieckeho priestoru a pri rozvoji vidieckeho osídlenia zohľadňovať špecifické prírodné, krajinné a architektonicko – priestorové prostredie,

1.17.4.vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centráram, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí, moderných informačných technológií tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie voči urbánnym priestorom a dosiahnuť tak skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života,

1.20 rešpektovať existenciu pamiatkovo chránených historických sídelných a krajinných štruktúr, a to najmä lokalít svetového kultúrneho dedičstva, archeologických nálezov, pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón, areálov historickej zelene, národných kultúrnych pamiatok, lokalít tvoriacich charakteristické panorámy chránených území, národnú sústavu chránených území v príslušnej kategórii a stupni ochrany a medzinárodne chránených území (ramsarské lokality, lokality NATURA)....

2. V OBLASTI SOCIÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

2.14 zachovať územné predpoklady pre prevádzku a činnosť existujúcej siete a rozvoj nových kultúrnych zariadení v regiónoch ako neoddeliteľnej súčasti existujúcej infraštruktúry a kultúrnych služieb obyvateľstvu,

3. V OBLASTI ROZVOJA REKREÁCIE, TURISTIKY, CESTOVNÉHO RUCHU A KÚPELNÍCTVA

3.9 Vypracovaním regionálnej stratégie a náväzného generelu cestovného ruchu previazať ciele rekreačného a poznávacieho turizmu a kúpeľníctva; podporovať tvorbu mikroregionálnych stratégií a územnoplánovacej dokumentácie (hlavne územných plánov zón) pre lokality a strediská cestovného ruchu a kúpeľníctva

5. V OBLASTI ROZVOJA NADRADENEJ DOPRAVNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

5.2. infraštruktúra cestnej dopravy

5.2.1. rešpektovať dopravné siete a zariadenia alokované v trase multimodálneho koridoru č. V. a (hlavná sieť TINA) Bratislava – Žilina – Prešov/Košice – Záhор/Čierna nad Tisou – Ukrajina schválené pre diaľničnú infraštruktúru

5.3 Infraštruktúra železničnej dopravy

5.3.3 chrániť územný koridor a realizovať modernizáciu železničnej trate č. 180 (I. kategórie, v trase multimodálneho koridoru č. Va., hlavná sieť TINA), sieť AGC č. E40, sieť AGTC č. C-E) na traťovú rýchlosť 120 až 140 km/hod v existujúcom koridore trate:

a) Žilina – Vrútky – Kľačany – Ružomberok – Liptovský Mikuláš – hranica Žilinského a Prešovského kraja

v úsekoch technicky vynútených lokálnych úprav smerového vedenia trate.

6. V OBLASTI VODNÉHO HOSPODÁRSTVA

6.5. podporovať rozvoj miestnych vodovodov v obciach a ich miestnych častiach s nedostatočným zásobovaním pitnou vodou, mimo dosahu SKV,

6.6. postupne znižovať zaostávanie rozvoja verejných kanalizácií s čistiarnami odpadových vôd za rozvojom verejných vodovodov výstavbou ČOV v rozhodujúcich zdrojoch znečistenia, výstavbou skupinových kanalizácií s využitím kapacít existujúcich ČOV, výstavbou skupinových kanalizácií s COV s prioritným riešením v obciach ležiacich v OP vodárenských zdrojov, OP prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd, CHVO a povodí vodárenských tokov.

7. V OBLASTI NADRADENEJ ENERGETICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

7.2. zabezpečiť zvýšenú výrobu elektrickej energie:

7.2.1 modernizáciou a rekonštrukciou existujúcich zdrojov,

7.4. v energetickej náročnosti spotreby

7.4.1 realizovať opatrenia na zníženie spotreby elektrickej energie v priemysle a energeticky náročných prevádzkach,

7.4.2 minimalizovať využívanie elektrickej energie na výrobu tepla,

7.9. zriaďovať zásobovacie VTL a STL prepojovacie systavy plynovodov hlavne v okresoch Námestovo, Ružomberok, Liptovský Mikuláš,

7.13 vytvárať priaznivé podmienky na intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike,

7.14 podporovať a presadzovať v regióne ŽSK s podhorskými obcami, využitie miestnych energetických zdrojov (biomasa, geotermálna a solárna energia, MVE a pod.) pre potreby obyvateľstva a služieb,

7.15 znižovať energetickú náročnosť objektov (budov) z hľadiska tepelných strát,

8. V OBLASTI ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA

8.3. zabezpečiť lokality pre výstavbu zariadení súvisiacich s triedením, recykláciou, využívaním a zneškodňovaním odpadov v obciach určených v územnom pláne,

8.4.zneškodňovanie nevyužitých komunálnych odpadov riešiť prednostne na zabezpečených regionálnych skládkach odpadov obciach určených v územnom pláne.

10. V OBLASTI TELEKOMUNIKÁCIÍ

10.1 zabezpečiť realizáciu hlavných a strategických cieľov, stanovených v telekomunikačných projektoch,

10.2 dosiahnuť špičkovú medzinárodnú úroveň telekomunikačných služieb v horizonte do roku 2010,
ÚČINNOSŤ NARIADENIA

Toto všeobecne záväzné nariadenie bolo schválené zastupiteľstvom Žilinského samosprávneho kraja 27. apríla 2005 Uznesením 6 a nadobúda účinnosť 30. dnom od vyvesenia na úradnej tabuli Žilinského samosprávneho kraja.

II. Verejnoprospešné stavby

Z verejnoprospešných stavieb vymedzených v ÚPN VÚC Žilinského kraja a v jeho Zmenách a doplnkoch sa na riešené územie vzťahujú:

2. Dopravné stavby cestné

2.1. Dopravné stavby cestné

2.1.1. diaľnica D1 v kompletnej trase, diaľničné križovatky a privádzače, sprievodné komunikácie I/61 a I/18,

2.2. dopravné stavby železničnej a kombinovanej dopravy:

2.2.2. modernizácia železničnej trate č. 180 v úseku Žilina – hranica Žilinského a Prešovského kraja,

3. Technická infraštruktúra

3.1. vodohospodárske stavby

3.1.6. ochrana územia pred povodňami:

o) VD Liptovská Mara, rekonštrukcia,

3.2. energetické stavby

3.2.3. 2x400 kV vedenie v smere Medzibrod – Liptovská Mara,

3.4. stavby na zneškodňovanie, využívanie a spracovanie odpadov,

3.4.2. Stavby a zariadenia na zneškodňovanie, dotriedňovanie, kompostovanie a recykláciu odpadov.

Pri návrhu verejnoprospešných stavieb rešpektovať verejnoprospešné stavby vyplývajúce zo záväznej časti Územného plánu VÚC Žilinského kraja v znení schválených Zmien a doplnkov č.1.-3.

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb je možné podľa §108 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení zákona č.103/1990 Zb., zákona č.262/1992 Zb., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č.136/1995 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č.199/1995 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č.286/1996 Z. z., zákona č.229/1997 Z. z., zákona č.175/1999 Z. z., zákona č.237/2000 Z. z., zákona č.416/2001 Z. z., zákona č.553/2001 Z. z. a nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č.217/2002 Z. z. pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

B. ZMENY A DOPLNKY Č. 3 VÚC ŽILINSKÝ KRAJ - ZÁVÄZNÁ ČASŤ

I. Záväzná regulatíva funkčného a priestorového usporiadania územia

3. V OBLASTI ROZVOJA REKREÁCIE, TURISTIKY, CESTOVNÉHO RUCHU A KÚPEĽNÍCTVA :

3.14 podporovať aktivity, ktoré súvisia s realizáciou siete miestnych cyklotrás nadväzujúcich na navrhované cyklomagistály.

Spôsob spracovania regulatívov:

Územný plán obce Galovany bude spracovaný v súlade s týmito územnoplánovacími dokumentáciami.

e) Zhodnotenie významu obce v štruktúre osídlenia

Obec Galovany sa nachádza v okrese Liptovský Mikuláš, je súčasťou Žilinského kraja.

Na základe spracovaného ÚPN-VÚC Žilinského kraja možno uviesť nasledovné údaje o štruktúre osídlenia a identifikovať postavenie obce Galovany v týchto štruktúrach.

Ťažiská osídlenia

ÚPN-VÚC Žilinského kraja v súlade s koncepciou územného rozvoja Slovenska člení ťažiská osídlenia podľa významu do štyroch kategórií:

1. Ťažiská osídlenia celoštátneho až medzinárodného významu (6 ťažísk v SR). Na území Žilinského kraja je to žilinsko-martinské ťažisko, ktoré je vytvorené okresmi: Žilina, Čadca, Kysucké Nové Mesto, Bytča, Považská Bystrica, Púchov, Martin a Turčianske Teplice.

2. Ťažiská osídlenia nadregionálneho a celoštátneho významu (6 ťažísk v SR). Na území Žilinského kraja je to liptovskomikulášsko – ružomersko – dolnokubinské ťažisko.

3. Ťažiská osídlenia regionálneho významu /7 ťažísk na území SR). Na území Žilinského kraja nie je vyšpecifikované ani jedno.

4. Ťažiská osídlenia miestneho významu /19 ťažísk v SR).

Rozvojové osi

Na území Žilinského kraja možno identifikovať nasledovné sídelné rozvojové osi:

- Urbanizačné pásy celoštátneho, resp. nadregionálneho významu:

- povážská sídelná rozvojová os. od Bratislavy smerom na Trnavu a Považie a Žilinu

- žilinsko-tatranská sídelná rozvojová os: Žilina – Martin cez Liptov a Poprad na Spiš

- kysucká sídelná rozvojová os: Žilina – Čadca – hranica s Českou republikou, resp. s Poľskom
- Sídelné rozvojové osi regionálneho významu
 - sídelná os prechádza údolím Čierňanky v smere Z – V /Svrčinovec-Skalité-PR)
 - sídelná os prechádza Turčianskou kotlinou v smere S – J(Martin – Turčianske Teplice)

Sídelné centrá

Sídelná štruktúra územia kraja pozostáva z 315 administratívnych sídel, so 16 centrami s nasledovným významom:

- **Liptovský Mikuláš - nadregionálny**

f) Požiadavky na riešenie záujmového územia obce

Katastrálne územie obce Galovany susedí na severe s obcou Liptovská Sielnica, na východe s obcou Liptovský Trnovec a s mestom Liptovský Mikuláš, na juhu s obcou Svätý Kríž a na západe s obcou Vlachy. Súčasťou k.ú. je časť vodnej nádrže Liptovská Mara. Leží juhozápadne od Liptovského Mikuláša, vo vzdialenosti cca 7 km. Od krajského mesta Žilina je sídlo vzdialené cca 90 km.

V riešenom území sa nachádzajú nasledujúce nadradené trasy dopravného a technického vybavenia:

Vonkajšie nadzemné elektrické 220 kV vedenie V273 Medzibrod - Lemešany a 400 kV vedenie V045 Čierny Váh – Liptovská Mara a V407 Liptovská Mara – Spišská Nová Ves. V rámci prieskumov a rozborov sa zistilo, že obec Galovany je energeticky napojená na rozvod elektrickej 22 kV z rozvodnej stanice Z tohto elektrického vedenia sú cez transformovne napojené rozvod elektrickej energie NN a cez domové prípojky jednotlivé objekty.

Cez k.ú. Galovany vedie diaľnica D1 a cesta I/18 Ružomberok – Liptovský Mikuláš.

Cez k.ú. Galovany vedie železničná trasa č. 180 Žilina – Vrútky – Kľačany – Ružomberok – Liptovský Mikuláš – hranica Žilinského a Prešovského kraja.

Požiadavky na riešenie záujmového územia:

- rešpektovať nadradené trasy nadzemných elektrických vedení 220 kV a 400 kV,
- rešpektovať trasu diaľnice D1 a cesty I/18,
- rešpektovať železničnú trasu č. 180 Žilina – Vrútky – Kľačany – Ružomberok – Liptovský Mikuláš – hranica Žilinského a Prešovského kraja,
- využiť dostupnú vzdialenosť s obcou Svätý Kríž a s okresným mestom Liptovský Mikuláš.

g) Základné demografické údaje a prognózy

OBYVATEĽSTVO

V Obci Galovany je k 3.9.2010 283 občanov s trvalým pobytom.

Priemerná hustota osídlenia v Galovanoch je 22 (21,9) obyvateľov / km², čo predstavuje relatívne nízku hustotu obyvateľstva. Je potrebné však prihliadnuť na vodnú plochu Liptovskej Mary, ktorá zasahuje do katastra obce.

Na základe štatistických údajov z r. 2001 priemerný vek v obci bol 39,4 rokov.

Na základe štatistických údajov z r. 2009 priemerný vek v obci bol 40,89 rokov.

Na základe tohto výpočtu s použitými údajmi z roku 2009 môžeme konštatovať, že obec nemá progresívny typ populácie schopnej reprodukcie prirodzenou menou, kde zložka občanov poproduktívneho veku je menšia ako zložka občanov predproduktívneho veku.

V obci žijú obyvatelia len slovenskej národnosti.

Prevláda náboženské vyznanie Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania (196 obyvateľov). Ďalej je zastúpená Rímsko-katolícka cirkev (67 obyvateľov), 4 obyvatelia sú členovia Náboženskej spoločnosti Jehovovi svedkovia, 26 obyvateľov je bez vyznania.

Najvyššie zastúpenie z celkového počtu obyvateľstva v obci Galovany majú obyvatelia s učňovským (104) a základným vzdelaním (61). Úplné stredné vzdelanie učňovské i odborné s maturitou má spolu 64 obyvateľov. Vyššie a vysokoškolské vzdelanie má 12 občanov. Väčšina občanov pracuje mimo obce.

Podľa uvedených údajov mala v r. 2001 obec aktívne saldo migrácie, následne do roku 2009 klesol počet obyvateľov o 26 obyvateľov.

Podľa tohto prehľadu najviac ekonomicky aktívnych obyvateľov bolo zastúpených v hospodárskych odvetviach ako priemyselná výroba (34), veľkoobchod a maloobchod (22). Z celkového počtu 151 ekonomicky aktívnych osôb 118 (78,15 %) denne odchádzalo za prácou mimo obec, najmä do okresného mesta Liptovský Mikuláš.

Sociálno-ekonomický potenciál obce je podmienený demografickým vývojom, hospodárskou prosperitou a imigračnou aktivitou. Tento potenciál je závislý od mnohých činiteľov a jeho hodnoty sa dajú korigovať. Podľa demografických predpokladov, v návrhu územného plánu, počet obyvateľov má predpoklady rastu na 300 medzi rokmi 2011 až 2030. Veľkosť cca 400 obyvateľov môže obec mať okolo roku 2050. V najbližších rokoch sa predpokladá ďalší rast počtu obyvateľov, ktorý bude zapríčinený najmä prirodzeným prírastkom a prisťahovaním, ktoré spôsobí rozvoj rekreácie a cestovného ruchu.

Vzhľadom na dobre zabezpečenú reprodukciu pracovnej sily v obci a súčasnej miery nezamestnanosti je potrebné podporovať hlavne výrobnú sféru a zabezpečiť nové stavebné pozemky.

Požiadavky na rast počtu obyvateľstva:

- v poľnohospodárskej výrobe sa orientovať na finálne spracovanie výrobkov/ pečenie chleba, výroba mliekárenských

a mäsových výrobkov, konzervovanie lesných plodov a pod./,

- modernizovať jestvujúce výrobné prevádzky a orientovať výrobu na vlastný výrobný program,
- podporiť vznik drobných prevádzok výrobných služieb, remeselnej a tradičnej výroby - vznik nových pracovných miest,
- podporovať rozvoj rekreácie, agroturistiky a a turizmu - vznik nových pracovných miest,
- zabezpečiť dostatok stavebných pozemkov v obci.

BYTOVÝ FOND

Obec zaznamenáva v súčasnosti minimálny stavebný ruch, existujúce trvale obývané domy sú síce v zachovalom stave, rekonštrukcie si vyžadujú skôr neobývané domy a hospodárske objekty ale nových objektov pribúda veľmi málo.

V obci Galovany je v súčasnosti 103 domov, 88 obývaných domov, 15 neobývaných bytov, z toho 9 víkendových domov, Chatová oblasť sa v katastri obce nenachádza.

Hromadná bytová výstavba - HBV

V obci je vybudovaná 1 šesťbytová jednotka, postavená na začiatku obce.

Individuálna bytová výstavba - IBV

V obci prevažuje individuálna výstavba. Prevládajú samostatne stojace rodinné domy. Nová zástavba sa objavuje v jestvujúcich prelukách medzi domami alebo na miestach asanovaných objektov. Staršie objekty sú postupne rekonštruované majiteľmi na účely trvalého bývania, alebo na víkendové domy a chalupy. V obci sa nachádza i niekoľko zaujímavých sýpok, ktoré si vyžadujú rekonštrukciu.

Galovany majú výhodnú polohu v blízkosti okresného mesta Liptovský Mikuláš (7 km) a zároveň leží mimo hlavného frekventovaného ťahu Žilina - Ružomberok - Liptovský Mikuláš – Poprad. Do budúca sa predpokladá zvýšený záujem o bývanie v obci, najmä zo strany mestského obyvateľstva, ktoré sa chce usadiť v tichšom prostredí vidieckeho sídla.

Obec Galovany z demografického hľadiska javí ako obec prevažne a obytnou funkciou a perspektívne obytno - rekreačnou funkciou. Ekonomické a priestorové možnosti sú kladné.

Požiadavky na rast počtu domov a bytov:

- regeneráciou, resp. prestavbou v súčasnosti neobývaných domov,
- prestavbou a modernizáciou súčasných bytov,
- novou výstavbou vo forme intenzifikácie súčasnej obytnej štruktúry,
- vo výrobe je potrebné docieľiť rovnováhu medzi fyzický (investíciami do technológií) a ľudským potenciálom,
- zabezpečiť zdravotné, sociálne, vzdelanostné, kultúrne a športové potreby obyvateľov a pracovné príležitosti pre nich, zosúladiť programov vzdelanosti a znižovania nezamestnanosti a vytvárať pracovné miesta, hlavne v oblasti cestovného ruchu a rekreácie.

h) Osobitné požiadavky na urbanistickú kompozíciu obce

Obec Galovany má hlavnú

- *obytnú funkciu* s doplnkovými funkciami. Obytná zástavba, tvorená rodinnými domami, sa začala vyvíjať z pôvodnej malej skupinovej usadlosti pri potoku Palúdzanka. Postupne sa rozvíjala pozdĺž tohto, ktorý preteká cez zastavané územie a pozdĺž cesty III/018244. Novšia IBV je situovaná pri hlavnej komunikácii v obci.

Doplnkové funkcie tvoria tieto funkcie

- *funkcia obslužná*, ktorú predstavujú objekty a zariadenia sociálnej infraštruktúry a občianskej vybavenosti - občianska vybavenosť a služby sú sústredené do centra obce (obecný úrad, kultúrny dom, motlítebňa, klub dôchodcov, predajňa potravín, pohostinstvo),
- *funkcia výrobná*, ktorú predstavuje poľnohospodárska výroba a stolárska výroba.
- *funkcia športu a rekreácie* má priaznivý vplyv pre rozvoj obce, rozvoj cestovného ruchu, športový areál (futbalové ihrisko a šatne lokalizované v predajni potravín) v Galovanoch vyžaduje revitalizáciu.

V rámci spracovania územného plánu je potrebné zachovať a rozvíjať všetky funkčné zložky, pričom ťažisko ostane v obytnej a rekreačnej funkcii.

Požiadavky na formovania urbanistickej štruktúry obce:

- zachovať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavby a historicky utvorenej okolitej krajiny,
- vytvoriť územno-technické predpoklady pre rozvoj výstavby rodinných domov , prípadne bytových domov,
- navrhnuť spôsob využitia pozemkov, na ktorých sa nachádzali neobývané alebo schátrané domy,
- prehodnotiť existujúcu občiansku a technickú vybavenosť a navrhnuť umiestnenie chýbajúcej občianskej a technickej vybavenosti,
- podporovať poľnohospodársku výrobu, priemyselnú výrobu a výrobné služby,
- vytvoriť územno-technické predpoklady pre formovanie a plánovité budovanie rekreačno – športového strediska v obci, cykloturistiky a rybárstva,
- v celom riešenom území navrhnuť výsadbu stromovej a krovitej vegetácie z domácich druhov s cieľom posilniť ekologickú stabilitu územia,
- vytváranie územno-technických podmienok pre rozvoj rekreačných a turistických služieb, drobného podnikania - nových pracovných príležitostí,
- obec formovať ako obytné, rekreačno-turistické centrum, udržiavať všetky kultúrne pamiatky, zvláštnosti a tradície.

i) Osobitné požiadavky na obnovu, prestavbu a asanáciu obce

V rámci požiadaviek na obnovu, prestavbu a asanáciu obce je potrebné:

- uvažovať s prestavbou zanedbaných a neudržiavaných objektov a plôch,
- asanácie navrhnuť iba v nevyhnutnom rozsahu vyplývajúcom z kolízie objektov s navrhovanými verejnoprospešnými stavbami.

j) Požiadavky na riešenie rozvoja dopravy a koncepcie technického vybavenia

DOPRAVA

Cesta III/018244, ktorá tvorí kompozičnú od obce Galovany, začína v križovatke s cestou I/18 (Ružomberok - Liptovský Mikuláš) okres Liptovský Mikuláš; končí v obci Galovany okres Liptovský Mikuláš.

Dĺžka cesty III/018244 je v zmysle údajov Cestnej databanky Bratislava: 1,010 km. Miestopisný priebeh cesty III. triedy (stav k 01.01.2009) a údaje o cestnej sieti je možné získať na centrálnej evidencii Slovenskej správy ciest Bratislava (cestná databanka).

Základnú komunikačnú os riešeného územia tvorí cesta III/018244, ktorá patrí svojou funkciou k zbernej aj obslužnej komunikácii územia. Cesta nie je tranzitná - smeruje ku Galovianskej zátokke, ktorá je súčasťou vodnej nádrže Liptovská Mara. Šírkové usporiadanie predmetnej komunikácie mimo obce je v kategórii C 7,5/70. Z hľadiska stavebno-technického je cesta vo vyhovujúcom stave. Nedostatkom sú niektoré pripojenia vedľajších komunikácií, ktoré tvoria bodové dopravné závary. Komunikačný skelet riešeného územia dopĺňa sieť obslužných a prístupových komunikácií, ktoré sú vo väčšine prípadov svojou smerovou, šírkovou i výškovou úpravou v nevyhovujúcom stave. Šírky uvedených komunikácií sa pohybujú v mierkach 3-6 m podľa priestorových možností. S okolitými obcami a s okresným mesto Liptovský Mikuláš je obec Galovany spojená autobusovou prepravou, ktorú realizuje SAD a.s. Liptovský Mikuláš. Podľa vyjadrenia občanov je frekvencia prepravných liniek v určitých špičkových hodinách dostatočujúca. Na autobusovej trase v intraviláne obce sa nachádza 2 autobusových zastávok, ktoré si vyžadujú technickú obnovu.

Sieť miestnych komunikácií má dĺžku 1,010 km. Popri väčšine miestnych komunikáciách sú zrealizované odtoky dažďovej vody. V zastavanom území obce nie sú vybudované chodníky popri cestách. Požiadavka vybudovať chodníky sa javí prioritná.

Podľa možností a daných parametrov bude potrebné vybudovať súběžný chodník, najmä popri hlavnej ceste vedúcej stredom obce. Uvedenej forme dopravy nebola doposiaľ venovaná adekvátna pozornosť. V obci sa parkuje pred predajňou potravín, pred budovou obecného úradu a kultúrneho domu pozdĺž miestnej komunikácie, v areáli areálu AGOR-RACIO,s.r.o.

V rámci návrhu územného plánu je potrebné dobudovať parkovacie priestory pri miestnom cintoríne a pri futbalovom ihrisku. Lodná doprava má na Liptove miestny význam v rekreačnom využití. Plavba po vodnej nádrži Liptovská Mara počas letnej sezóny je jednou z najväčších ponúkaných atrakcií pre návštevníkov regiónu. Z móla pri Salaši Dechtáre odchádza v letných mesiacoch výletná loď MARTINEX OMEGA 2 na hodinovú plavbu po vodnej nádrži Liptovská Mara s dvoma prestávkami – pri kostolíku a v Liptovskom Trnenci. Kapacita lode je 50 ľudí.

Cez obec, po ceste III/ 018244, je možné zrealizovať cykloturistickú trasu smerom ku Galovianskej zátokke pri vodnej nádrži Liptovská Mara a zokruhovať ju po poľnej ceste smerom ku Gôtovianskej zátokke a pri poľnom hnojisku smerom južným ponad starý cintorín až ku ceste I/18 a naspäť do Galovian.

V obci sa nenachádzajú žiadne dopravné zariadenia Najbližšia benzínová čerpacia stanica sa nachádza v Liptovskom Mikuláši.

Najbližšie opravovne automobilov sa nachádzajú v Liptovskom Mikuláši.

Požiadavky na riešenie z hľadiska dopravy:

- riešiť dopravno-obslužné väzby územia,
- vo väzbe na navrhnuté funkcie dimenzovať príslušné plochy a zariadenia statickej dopravy.
- parkovanie a odstavovanie motorových vozidiel pri rodinných domoch riešiť na vlastných pozemkoch rodinných a rekreačných domov,
- navrhnuť základnú kostru peších a cyklistických trás a priestorov a ich vzájomné napojenie na širšie vzťahy obce.
- uvažovať s vybudovaním jednostranného chodníka pozdĺž cesty III/018244 a pozdĺž navrhovaných miestnych komunikácií.

TECHNICKÉ VYBAVENIE

V riešenom území sa nachádzajú nadradené trasy dopravného a technického vybavenia.

Vonkajšie nadzemné elektrické 220 kV vedenie V273 Medzibrod - Lemešany a 400 kV vedenie V045 Čierny Váh – Liptovská Mara a V407 Liptovská Mara – Spišská Nová Ves. V rámci prieskumov a rozborov sa zistilo, že obec Galovany je energeticky napojená na rozvod elektrickej 22 kV z rozvodnej stanice Z tohto elektrického vedenia sú cez transformovne napojené rozvod elektrickej energie NN a cez domové prípojky jednotlivé objekty.

Pitnou vodou je obec zásobená z vodojemu, VDJ-250m³, situovaného juhovýchodne od zastavaného územia, pri vstupe do obce a zásobený skupinovým vodovodom Lazisko – Svätý Kríž – Galovany. Obec je zásobovaná pitnou vodou z verejného vodovodu, ktorý je v správe Liptovská vodárenská spoločnosť a.s. Liptovský Mikuláš. Technický stav vodovodnej sústavy je uspokojivý. Celkovo sú na vodovod napojené takmer všetky domácnosti.

Odkanalizovanie obce je riešené len čiastočne, odkanalizovaná je severná časť hlavnej ulice do existujúcej čističky odpadových vôd (300 ekviv. jednotiek), nachádzajúcej sa pri ceste vedúcej ku Galovianskej zátokke.

Obec Galovany je pripojená na telef. ústredňu UTO Liptovský Mikuláš cez MTO v Svätom Kríži. Prívodný kábel je vedený popri št. ceste č. I/18, kde je rozvedený s prechodom na vzdušné vedenia. Vlastný rozvod po obci je realizovaný vzdušným vedením a závesnými káblami. Kapacita je v súčasnosti postačujúca.

Služby mobilných operátorov je nutné zabezpečiť dostatočným pokrytím, ktoré v obci chýba. Prijem TV signálu je zabezpečený televíznym vysielateľom Liptovská Mara a Liptovský Mikuláš. Káblová televízia nie je k dispozícii.

V obci je 5,3 % domácností pripojených na internet, vrátane obecného úradu (rok 2006), Verejné pripojenie k dispozícii nie je. Je potrebné zvážiť možnosť zosieťovania obecných úradov Stredného Liptova. Realizácia tohto projektového zámeru by značne skvalitnila a urýchlila výkon verejnej správy v tomto mikroregióne.

V obci je zavedený drôtový rozhlas v dĺžke 1800. Rozvod je realizovaný vonkajším vedením, pripojeným z budovy obecného úradu.

Požiadavky na riešenie z hľadiska sietí technickej infraštruktúry:

- rešpektovať existujúcu vodovodnú sieť + návrh na rozvojových plochách,
- rešpektovať existujúcu kanalizačnú sieť. + návrh na rozvojových plochách,
- rozvoj telekomunikačnej siete,
- elektrifikácia, verejné osvetlenie a návrh sietí na rozvojových plochách,
- preložky VN el. rozvodov riešiť v súčinnosti s SSE,
- dodržať ochranné pásma vedení zmysle zákona č. 656/2004 Z.z. §36,
- pre navýšenie výkonu v riešenej lokalite, je nutné uvažovať s výstavbou nových trafostaníc, prípadne s rekonštrukciou existujúcich TS do 630 kVA .

k) Požiadavky na ochranu prírody, tvorbu krajiny, kultúrneho dedičstva, na ochranu prírodných zdrojov, ložísk nerastov a všetkých ďalších chránených území a ich ochranných pásiem, vrátane požiadaviek na zabezpečenie ekologickej stability územia

OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY

Chránené územia prírody a krajiny

- územná ochrana prírody

Juhovýchodná časť katastrálneho územia obce sa nachádza v ochrannom pásme NAPANT-u, v ktorom patrí 2. stupeň ochrany v zmysle zákona č.543/2002 Z.z o ochrane prírody a krajiny. Na ostatnom území katastra sa nachádza nenachádza žiadne chránené územie v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny. Platí tu teda prvý ochranný stupeň.

- chránené druhy (druhovú ochranu)

Chránené druhy rastlín aj živočíchov možno nájsť na viacerých miestach katastra. Pre ich ochranu je dôležitá osвета príslušných orgánov ako aj vzdelanostná úroveň obyvateľstva. V katastri možno nájsť chránené druhy rastlín ako *Dactylorhiza maculata*, *Gymnadenia conopsea*, *Epipactis palustris*. Zo živočíchov je kataster bohatý na možnosti hniezdenia vtákov, vyskytujú sa tu aj chránené obojživelníky, plazy a cicavce a iné skupiny fauny.

- ochrana drevín

V rámci katastra sa nenachádzajú stromy chránené podľa zákona o ochrane prírody a krajiny. Všeobecná ochrana drevín rastúcich mimo les dosahujúcich potrebné parametre vyplýva takisto z uvedeného zákona.

- územné systémy ekologickej stability (ÚSES)

V katastri sa nachádza nadregionálne biocentrum Liptovská Mara a miestny biokoridor Palúdzanka.

Interakčné prvky prepájajú pôsobenie ostatných prvkov ÚSES na okolitý priestor a sú navrhované z prvkov nelesnej drevinovej vegetácie, lúk a pasienkov, sprievodných vodných biotopov a na biotopoch s prirodzenejším druhovým zložením .

Prírodné zdroje

- ochrana lesných zdrojov

Ochrana lesných zdrojov je zabezpečená lesným zákonom. V katastri sa nachádzajú ochranné lesy na ochranu pôdy v okolí Liptovskej Mary. Ich drevinové zloženie však pozostáva najmä z introdukovaných drevín, ktoré neprispievajú v plnej miere k ekologickej stabilite územia. Významnejší z tohto hľadiska je lesný porast hospodárskych lesov pri juhozápadnom okraji katastra, tvorený z domácich drevín ako borovica, smrekovec, smrek a výsadbou buka a jedle.

- ochrana vodných zdrojov

Je vyjadrená ochrannými pásmami vodných zdrojov.

- ochrana pôdných zdrojov

Chránenou pôdou v zmysle zákona o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu je pôda s bonitou od 1. do 3. bonitnej triedy a pôda s vykonanými investičnými zásahmi. Podľa našich údajov sa takáto pôda v katastri nenachádza, najlepšou bonitou je číslo 5.

- ochrana genofondových zdrojov

Za genofondové plochy sa považujú plochy biotopov s genofondovo významnými druhmi. Na území katastra sem patria z najvýznamnejších: trstové spoločenstvá (*Phragmites communis*), fragmenty horských jelšových lesov (zv. Alno-Ulmion, as. *Alnetum incanae*) a streidavo vlhké jednodokosné lúky (*Juncion effusi*). Spoločenstvá sa nachádzajú aj v blízkosti obce.

- Pamiatkový fond a významné krajinné štruktúry

Charakteristickým krajinným fenoménom katastra obce Galovany je jeho umiestnenie v Liptovskej kotlině s pahorkatinovým charakterom a plocha vodnej nádrže Liptovská Mara. Negatívom sa javia súvislé veľkoplšné lány ornej pôdy, žiadajúce si

rozumné rozčlenenie. Krajinu samozrejme dotvárajú prvky druhej štruktúry ako typ osídlenia, typ obhospodarovania apod.

- Ekologicky významné segmenty

Ekologicky najvýznamnejšie lokality katastra sú zachytené v rámci kategórií ochrany prírody ale najmä prvkov ÚSES – územného systému ekologickej stability všetkých stupňov.

Požiadavky na riešenie ochrany prírody a tvorby životného prostredia:

- zhodnotiť únosnosť zaťaženia územia navrhovanými funkciami a navrhnúť opatrenia na elimináciu nepriaznivých vplyvov prostredia na životné prostredie,
- riešiť výsadbu plošnej a líniovej zelene,
- zhodnotiť kvalitu a kapacitu dopravnej siete,
- ochraňovať podzemné vody vybudovaním kanalizácie a ČOV.

KULTÚRNO – HISTORICKÝ POTENCIÁL OBCE

Podľa najstarších dostupných materiálov obec sa vyvinula koncom 13. storočia v chotári obce Paludza. Majetok, na ktorom neskôr vznikla obec daroval v roku 1297 kráľ Ondrej III. Jánovi, zvanému Galicius. Darované pole bolo vyčlenené z majetku kráľovských sokolarov. Na darovanom majetku si Ján Galicius postavil svoje obydlie a vznikla osada Galovany . Patrila do skupiny zemianskych samôt, preto nepoznáme veľa dokumentov o Galovanoch. Zostali samotou i v 16. storočí. Stála tu iba kúria drobných zemanov. Obec neskôr patrila postupne viacerým liptovským zemanom, ako napríklad Madočianskovcom (Madocsanyi), Plathyovcom (Plathy), či Čemickovcom (Csemiczky). Po zriadení notárskej inštitúcie z roku 1871 sa Galovany zlúčili s Paludzou. Spočiatku sa uvádzali obidva názvy slovensky Paludza a Galovany, maďarsky Nagypalugya és Gálfalu, neskôr sa uvádzal už len názov Paludza. Úsilie Galovancov z roku 1936 a 1938 o osamostatnenie a obnovenie pôvodnej obce s vlastnou správou boli neúspešné. Galovany boli miestnou časťou Paludze do konca roku 1948. Od 1. januára 1949 boli Galovany odčlenené od územia Paludze a opäť vznikla samostatná obec.

Zastavané územie obce Galovany ani jej časť nie je zapísaná v ÚZPF v registri pamiatkových rezervácií, resp. v registri pamiatkových zón. Historická zeleň sa v riešenom území nenachádza.

Z podkladov Krajského pamiatkového úradu Žilina, pracovisko Ružomberok uvádzame:

V tomto roku KPÚ Žilina realizoval v katastri obce Galovany obhliadku lokality „Pálenica“, kde pri stavebnej činnosti bola narušená doposiaľ neznáma archeologická lokalita. Táto nová lokalita bude v najbližšom období zaradená do centrálnej evidencie archeologických nálezísk SR.

S ohľadom na to, že na predmetnom území sa doteraz nerobil systematický archeologický prieskum, je odôvodnený predpoklad, že v katastri obce Galovany môžu vzniknúť ďalšie archeologické situácie, resp. nálezy.

V záväznej časti zásad a regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využívania územia je potrebné upozorniť na povinnosti vyplývajúce z § 30 ods.1 pamiatkového zákona - všeobecné podmienky pri ochrane pamiatkového fondu, podľa ktorého je každý subjekt povinný správať sa tak, aby svojim konaním neohrozil základnú ochranu neodkrytých archeologických nálezísk a nespôsobil nepriaznivé zmeny ich stavu. Podľa §40 ods. 2 a 3 pamiatkového zákona a § 127 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov v prípade zistenia, resp. narušenia archeologických nálezov počas terénnych úprav musí nálezca alebo osoba zodpovedná za vykonávanie prác, ihneď ohlásiť nález krajskému pamiatkovému úradu. Nález sa musí ponechať bez zmeny až do obhliadky krajským pamiatkovým úradom alebo ním poverenou odborne spôsobilou osobou. Do obhliadky krajským pamiatkovým úradom je nálezca povinný vykonať všetky nevyhnutné opatrenia na záchranu nálezu, najmä zabezpečiť ho proti poškodeniu, znehodnoteniu, zničeniu a odcudzeniu, pokiaľ o ňom nerozhodne stavebný úrad po dohode s krajským pamiatkovým úradom. Podľa § 40 pamiatkového zákona archeologický nález môže vyzdvihnúť z pôvodného miesta a z nálezových súvislostí iba oprávnená osoba metódami archeologického výskumu.

Je nevyhnutné, aby do záväznej časti ÚPN bola zapracovaná podmienka, že pri akejkoľvek stavebnej a inej činnosti na území katastra Galovany, musí byť oslovený KPÚ Žilina, ktorého stanovisko bude podkladom pre vydanie územného rozhodnutia a stavebného povolenia. Pri uplatňovaní územného plánu v praxi, pri príprave stavby a jej realizácii, bude v oprávnených prípadoch rozhodnutím KPÚ Žilina uplatnená požiadavka na zabezpečenie archeologického výskumu.

Požiadavky na riešenie kultúrnych pamiatok a pamätihodností:

- udržiavať existujúce pamätníky,
- neohroziť základnú ochranu neodkrytých archeologických nálezísk v zmysle § 30 ods.1 pamiatkového zákona,
- pri akejkoľvek stavebnej a inej činnosti na území obce, musí byť oslovený KPÚ Žilina, ktorého stanovisko bude podkladom pre vydanie územného rozhodnutia a stavebného povolenia.

ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY (ÚSES)

Podľa ÚPN VÚC Žilinský kraj a R-ÚSES sú v riešenom území nasledovné prvky ÚSES:

V katastri sa nachádza nadregionálne biocentrum Liptovská Mara a miestny biokoridor Palúdzanka.

Interakčné prvky prepájajú pôsobenie ostatných prvkov ÚSES na okolitý priestor a sú navrhované z prvkov nelesnej drevinovej vegetácie, lúk a pasienkov, sprievodných vodných biotopov a na biotopoch s prirodzenejším druhovým zložením .

Súčasťou riešenia územného plánu bude kostra územného systému ekologickej stability.

Požiadavky na riešenie ekologickej stability územia:

- problematiku ÚSES-u spracovať v minimálnej mierke 1:10 000 na lokálnej úrovni a vymedziť najcennejšie prvky,
- navrhnúť plochy slúžiace pre realizáciu náhradnej výsadby za asanované stromy.

- zhodnotiť únosnosť zaťaženia územia navrhovanými funkciami a navrhnúť opatrenia na elimináciu nepriaznivých vplyvov prostredia na životné prostredie,
- riešiť výsadbu plošnej a líniovej zelene,
- ochraňovať podzemné vody budovaním kanalizácie,
- celoplošne zhodnotiť stabilitu a dynamiku územia, na základe ktorých navrhnúť konkrétne ekostabilizačné opatrenia.

OCHRANA LOŽÍSK NERASTNÝCH SUROVÍN

V katastri sa nenachádzajú zdroje nerastných surovín

I) Požiadavky z hľadiska ochrany trás nadradených systémov dopravného a technického vybavenia územia

Požiadavky z hľadiska ochrany trás nadradených systémov dopravného a tech. vybavenia územia:

- rešpektovať nadradené trasy nadzemných elektrických vedení 220 kV a 400 kV,
- rešpektovať trasu diaľnice D1 a cesty I/18,
- rešpektovať železničnú trať č. 180 Žilina – Vrútky – Kľačany – Ružomberok – Liptovský Mikuláš – hranica Žilinského a Prešovského kraja.

m) Požiadavky vyplývajúce najmä zo záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami a civilnej obrany obyvateľstva

ZARIADENIA POŽIARNEJ OCHRANY

V obci je situovaná jedna menšia požiarňa zbrojnica neďaleko od obecného úradu. V územnom pláne sa bude uvažovať s modernizáciou, prípadne, podľa potrieb rozrastajúcej sa obce, s prístavbou jestvujúcej požiarnej zbrojnice, ktorá je situovaná v obci.

ZARIADENIA CIVILNEJ OCHRANY

Spôsob a rozsah ukrytia obyvateľstva riešiť podľa § 4 ods. 3 a § 15 ods. 1 písm. e) zákona č.42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov, vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany,

- nehnuteľnosti neumiestňovať do:

- územia vymedzeného hranicou 50- ročnej resp. 100 ročnej vody z miestnych vodných tokov,
- zosuvného územia, individuálnu a hromadnú bytovú výstavbu umiestňovať mimo území určených na výstavbu a prevádzkovanie priemyselných zón.

PROTIPOVODŇOVÉ OPATRENIA

Vodné toky sú javom dôležitým pre hygienu krajiny. Najvýznamnejším tokom v katastri je Palúdzanka, tečúca zo Svätého Kríža a cez Galovany do vodnej nádrže Liptovská Mara. Mimo obce je jej stav pomerne prirodzený so sprievodnou vegetáciou, v obci je s minimom sprievodnej vegetácie. Má prirodzený podhorský charakter s dynamicky sa meniacim prietokom podľa aktuálnych zrážkových a teplotných pomerov.

Požiadavky v rámci povodňových opatrení:

- neodlesňovať územia, v maximálnej miere čo najviac zadržať vodu zo zrážok na území,
- zachovať brehovú zeleň, ktorá má stabilizačný význam,
- v horských je možné realizovať dočasné retenčné nádrže alebo poldre,
- zastavané územia je možné chrániť hrádzami, ktorých budovanie nie je ideálnym riešením,
- neumiestňovať objekty v inundačnom území vodných tokov.

n) Požiadavky na riešenie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce s prihliadnutím na historické, kultúrne, urbanistické a prírodné podmienky územia vrátane požiadaviek na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu

Obec Galovany má hlavnú

- **obytnú funkciu** s doplnkovými funkciami. Obytná zástavba, tvorená rodinnými domami, sa začala vyvíjať z pôvodnej malej skupinovej usadlosti pri potoku Palúdzanka. Postupne sa rozvíjala pozdĺž tohto, ktorý preteká cez zastavané územie a pozdĺž cesty III/018244. Novšia IBV je situovaná pri hlavnej komunikácii v obci.

Doplnkové funkcie tvoria tieto funkcie

- **funkcia obslužná**, ktorú predstavujú objekty a zariadenia sociálnej infraštruktúry a občianskej vybavenosti - občianska vybavenosť a služby sú sústredené do centra obce (obecný úrad, kultúrny dom, motlitebňa, klub dôchodcov, predajňa potravín, pohostinstvo),

- **funkcia výrobná**, ktorú predstavuje poľnohospodárska výroba a stolárska výroba.

- **funkcia športu a rekreácie** má priaznivý vplyv pre rozvoj obce, rozvoj cestovného ruchu, športový areál (futbalové ihrisko a šatne lokalizované v predajni potravín) v Galovanoch vyžaduje revitalizáciu.

V rámci spracovania územného plánu je potrebné zachovať a rozvíjať všetky funkčné zložky, pričom ťažisko ostane v obytnej a rekreačnej funkcii.

Požiadavky na priestorové a funkčné využívanie územia:

- formovať obec ako kompaktný celok (v rámci zastavaného územia) s prirodzenou gradáciou k ťažisku obce,
 - pri návrhu novej výstavby vychádzať z jestvujúcej, historicky vyformovanej urbanistickej štruktúry, rešpektovať architektonické a prírodné hodnoty, navrhovanú výstavbu a funkcie prirodzene prepojiť s jestvujúcou zástavbou vhodným rozložením funkcií v území
 - dôležité je vytvoriť územnú rezervu pre výstavbu rodinných a bytových domov (migrácia za pracovnými príležitosťami a pod),
 - z hľadiska územno-technického, riešiť výstavbu nových domov tak, aby bolo možné uspokojiť jak žiadateľov obce ako aj žiadateľov z okolia,
 - v rámci občianskej vybavenosti, zrekonštruovať existujúce objekty občianskej vybavenosti, navrhnuť nové objekty, ako predajňu s rozličným tovarom, kaderníctvo, drobné služby pre obyvateľstvo, športový areál s viacúčelovým ihriskom, ubytovňou a tenisovým ihriskom, oddychové plochy a pod.,
 - podporovať rozvoj poľnohospodárskej a priemyselnej výroby (využitie areálu poľnohospodárskeho družstva, dostavanie fotovoltaikej elektrárne),
 - nové ulice formovať v zmysle optimálnej šírky bez dopravných závad, t.j. musia byť prejazdne a spĺňať všetky kritériá, rozvoj inžinierskych sietí, odstavne plochy, účinnú prepravnú šírku,
 - riešiť parkoviská pri verejných budovách, najmä pri novom cintoríne, športovom areáli a pre rybárov vodnej nádrži,
 - v rámci uličných priestorov riešiť aj koridor pre peší pohyb (chodník s jednej strany), riešiť peší pohyb a cyklistickú dopravu ,
 - rešpektovať, chrániť a udržiavať všetky prírodné prvky (stromy, vodné toky a pod.) v zastavanom území obce.
- Územný plán obce musí spĺňať požiadavky vyhlášky č. 532 Ministerstva životného prostredia SR z 8. júla 2002, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie – ide predovšetkým o objekty občianskej vybavenosti.
- Táto vyhláška ustanovuje podrobnosti o
- a) všeobecných technických požiadavkách na výstavbu, ktorými sú požiadavky na územno-technické riešenie výstavby, požiadavky na stavebno-technické riešenie stavby a požiadavky na účelové riešenie stavby,
 - b) o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie.

o) Požiadavky na riešenie bývania, občianskeho vybavenia, sociálnej infraštruktúry a výroby

BÝVANIE

Obec zaznamenáva minimálny stavebný ruch, existujúce trvalo obývané domy sú v zachovalom stave, rekonštrukcie si vyžadujú skôr neobývané domy a hospodárske objekty. Nových objektov pribúda veľmi málo. V obci Galovany je v súčasnosti 103 domov, 88 obývaných domov, 15 neobývaných bytov, z toho 9 víkendových domov, Chatová oblasť sa v katastri obce nenachádza.

Hromadná bytová výstavba

V obci je vybudovaná 1 šesťbytová jednotka, postavená na začiatku obce.

Individuálna bytová výstavba - IBV

V obci prevažuje individuálna výstavba. Prevládajú samostatne stojace rodinné domy. Nová zástavba sa objavuje v jestvujúcich prelukách medzi domami alebo na miestach asanovaných objektov. Staršie objekty sú postupne rekonštruované majiteľmi na účely trvalého bývania, alebo na víkendové domy a chalupy. V obci sa nachádza i niekoľko zaujímavých sýpok, ktoré si vyžadujú rekonštrukciu.

Požiadavky na riešenie z hľadiska bytovej výstavby

- riešením naviazať na jestvujúcu zástavbu a navrhnuť plnohodnotné obytné prostredie v obci,
- zastavať v prvom rade preluky medzi domami,
- vo vymedzenom území navrhnuť priestorové podmienky pre rozvoj bývania formou rodinných domov (samostatne stojace RD, dvojdomy so záhradami a doplnkovými stavbami), pre výstavbu samostatne stojacich rodinných domov uvažovať s veľkosťou pozemkov 800-1200 m²,
- vymedziť plochu pre realizáciu bytového (nájomného) domu.

OBČIANSKA VYBAVENOSŤ

obce vo východiskovom období spracovania územného plánu neuspokojuje ani základné potreby súčasných obyvateľov.

Kapacitne nepostačuje v športe a službách. Vybavenosť, dôležitá pre rozvoj cestovného ruchu, je nepostačujúca. Občania využívajú vybavenosť v najbližšej obci Svätý Kríž a v blízkom okresnom meste Liptovský Mikuláš.

Školstvo a výchova

V obci nie je žiadna škola. Deti navštevujú základnú školu vo Svätom Kríži, stredné a odborné školy v Liptovskom Mikuláši.

Zdravníctvo

V obci nie je zriadené zdravotné stredisko. Primárnu a odbornú zdravotnícku starostlivosť pre občanov zabezpečujú lekárske ambulancie v Liptovskom Mikuláši. Zo zdravotného strediska sa zabezpečujú aj návštevy odbornej zdravotnej starostlivosti u prestárlych občanov a v akútnych prípadoch.

Vzhľadom k postupnému zvyšovaniu sa vekového priemeru obyvateľstva je nevyhnutné komplexne riešiť oblasť sociálnej starostlivosti u starších a postihnutých občanov - navrhujeme zriadiť ambulancie súkromných ambulancií.

Maloobchodná sieť

Obchodnú sieť v obci tvorí 1 predajňa potravín, súčasne s rozličným tovarom vrátane predaja mäsových výrobkov.

Verejné stravovanie

V obci je 1 prevádzka – krčma vedľa obchodu s 40 stoličkami.

V k. ú. Galovany sa nachádza Salaš Dechtáre s cca 80 stoličkami a vonkajšou terasou s cca 20 stoličiek.

Prechodné ubytovanie

Ubytovanie v súkromí - Privát Galovany, Ing. Kubáň

V k.ú. Galovany sa nachádza Salaš Dechtáre s cca 10 lôžkami.

Nevýrobné a výrobné služby

V obci má sídlo 21 podnikateľských subjektov. Evidovaných je 17 živnostníkov. Ide o drobné firmy a podnikateľské subjekty, ktoré zabezpečujú miestny obchod a služby pre občanov. Živnostníci sa uplatňujú hlavne v priemyselnej výrobe, v stavebníctve a vo veľkoobchode a maloobchode.

V obci sa nachádza výdajne miesto PB fliaš, GEVOS – stavebniny, Sklad HONDA, Stolárstvo, Čalúnictvo, stolárske práce, výroba a renovácia a Výhybňa Paludza .

Správa a administratíva

Správu obce a administratívne úkony a služby pre občanov zabezpečuje obecný úrad. Obecný úrad je situovaný v centre obce, pri vedľajšej okružnej ceste. Objekt bol vybudovaný v r. 1946-48 pôvodne ako škola. V súčasnosti je v ňom okrem obecného úradu aj obecný byt. Administratívu a správu zabezpečujú 3 zamestnanci. Obec má zriadenú internetovú stránku

www.galovany.ocu.sk. Informácie sa v obci prenášajú aj prostredníctvom obecného rozhlasu alebo zverejnením vo vývesnej skrinke umiestnenej pri autobusovej zastávke. V obci nie je vybudovaný vnútorný tabuľový informačný systém.

Pošta

Slovenská pošta nemá v obci prevádzku, najbližšia prevádzka je vo Svätom Kríži.

Cintorín a dom smútku

Obec spravuje a prevádzkuje dva cintoríny, starý a nový, v celkovej ploche cca 0,60 ha. Nový cintorín je pri vstupe do obce pri hlavnej ceste. Starý cintorín leží na svahu nad obcou, prístup je možný len po nespevnenom chodníku, dopravným prostriedkom vhodným na náročné terény. Historický cintorín, ktorý patril zatopenej obci Paludza, sa nachádza pri vodnej nádrži Liptovská Mara.

Požiarňa zbrojnica

Tradícia dobrovoľnej požiarnej jednotky je v obci od roku 1949. Požiarňa jednotka o počte 20 mužov, ktorá má k dispozícii požiarňu striekačku. Technický stav zariadenia je vyhovujúci a budova si vyžaduje komplexnú rekonštrukciu.

Kultúra a osвета

Občania si v obci pri kultúrnom dome vybudovali modlitebňu – Dom služieb božích (cca 20 miest), ktorý slúži od roku 1995.

Obec Galovany je filiálkou cirkevného zboru ECAV na Slovensku Svätý Kríž – Lazisko.

V obci Galovany je k dispozícii kultúrny dom z roku 1956. K dispozícii je hlavná sála s kapacitou 85 miest. V budove kultúrneho domu sa nachádza aj obecná knižnica, ktorá má 1555 zväzkov a 21 používateľov (ŠÚ SR, SODB 2001). Postupne je potrebné dopĺňať knižný fond o nové tituly a občanom sprístupniť internetové služby v knižnici.

Pri kultúrnom dome sa nachádza Klub dôchodcov s cca 15 miestami.

O kultúrno-spoločenské aktivity sa stará obecný úrad, miestne organizácie a aktívni občania. V kultúrnom dome sa poriadajú zábavy, predstavenia ochotníckych divadiel, kary, slúži aj ako centrum športu pre , ping - pong a kalanetiku.

V blízkej budúcnosti plánujeme rekonštrukciu kultúrneho domu, ktorý bol postavený v roku 1956 nakoľko si vyžaduje celkovú rekonštrukciu / výmenu strechy, okien, izolácie atď./

V tejto časti kultúrneho domu sa nachádza aj obecná knižnica, ktorá je využívaná hlavne mladými ľuďmi a dôchodcami. Knižnica bude taktiež súčasťou rekonštrukcie. Uvedené prostriedky na rekonštrukciu sa snažíme získať z fondov EÚ.

KULTÚRNE PAMIATKY

V rámci obce sa nachádza Pamätník padlých v II. svetovej vojne a Pamätník bývalého artikulárneho kostola v Paludzi. Významnejšie súbory stavieb, ktoré by boli zahrnuté do zoznamu pamiatok, sa v obci nenachádzajú.

Telovýchova, šport a rekreácia

V obci aktívne pracuje obecný futbalový klub (OFK Galovany), tretej triedy. K dispozícii je futbalové ihrisko pozostávajúce zo základnej plochy bez technickej a sociálnej vybavenosti a jeho rozmery sú minimálne.

V obci sa nachádza aj nová oddychová zóna pre deti s hojdačkami, a preliezačkou so šmýkačkou.

Obec by chcela vybudovať športový areál s viacúčelovým ihriskom, ktoré by bolo využívané na tenis, volejbal, a v zime by slúžilo ako klzisko, nové šatne a ubytovňu (penzión).

Požiadavky na riešenie z hľadiska občianskej vybavenosti

- vymedziť plochy občianskej vybavenosti,
- určiť štruktúru celkovej potreby základnej a vyššej sociálnej infraštruktúry a občianskeho vybavenia,
- rozvrhnúť rozmiestnenie jednotlivých zariadení,
- porovnať navrhované kapacity a plošné potreby podľa urbanistických ukazovateľov
- podporovať výstavbu rekreačných objektov a ubytovanie v súkromí
- podporovať zriadenie ambulancií privátnych ambulancií

HOSPODÁRSKA ZÁKLADŇA

Ťažba nerastných surovín

V katastri sa nenachádzajú známe zdroje nerastných surovín.

Priemyselná výroba

Slnecná fotovoltaická elektráreň – v súčasnosti je zrealizovaná časť G1 a na časť G2, G3, G4 a G5 je vydané stavebné

povolenie. Fotovoltaická elektrárň Galovany G2 995 kW bude slúžiť na výrobu elektrickej energie.

Dotknutý priestor pre výstavbu fotovoltaickej elektrárne sa nachádza v extraviláne obce Galovany, mimo zastavaného územia obce, parcely číslo 4-28/1, 4-28/2 a 4-31. Plocha a tvar pozemku vyhovujú pre výstavbu slnečnej elektrárne. Plochy sú evidované v KN ako orná pôda. Doteraz bola plocha takto aj využívaná.

Fotovoltaická elektrárň bude pracovať bez akejkoľvek stálej obsluhy. Pre prevádzku nie je nutné zriaďovať sociálne zariadenie a nie je tu riešené zásobovanie pitnou vodou a následne likvidácia odpadových vôd.

Doprava servisných a montážnych pracovníkov do priestoru fotovoltaickej elektrárne je riešená po existujúcej komunikácii a tiež novovybudovanej spevnenej komunikácii s možnosťou parkovania priamo pred objektom.

Samotné stavebné práce nie sú veľkého rozsahu a majú charakter jednoduchej stavby.

Požiadavky na riešenie z hľadiska priemyselnej výroby:

- vytvoriť podmienky pre rozvoj hospodárskych aktivít obce, pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce, predovšetkým pre miestne pracovné sily,

- podporovať rozvoj poľnohospodárskej a priemyselnej výroby (využitie areálu poľnohospodárskeho družstva, dostavanie fotovoltaickej elektrárne),

- pre rozvoj v oblasti výrobných aktivít stanoviť regulatívy pre umiestnenie drobných prevádzok nerušivých na obytnú zónu v rámci zastavaného územia obcí,

- podporiť rozvoj pôvodnej remeselníckej výroby (realizácia polyfunkčnej zóny),

- pretože na území obce sú prirodzené predpoklady pre intenzívnu poľnohospodársku výrobu -vysoký stupeň zornenia, vhodné prírodné podmienky a vysoká prirodzená úrodnosť pôd - riešiť možnosť spracovania poľnohospodárskych produktov v obci .

Poľnohospodárska výroba

Kataster obce Galovany má pri svojej rozlohe 1 292 ha 48 % poľnohospodárskej pôdy, z ktorej je 74 % orná pôda, a zvyšok sú trvalé trávnaté porasty využívané na produkciu sena z kosných lúk a pastevnú činnosť dobytky, oviec. Rozloženie pôdneho fondu predstavuje využívanie územia hlavne na pestovanie poľnohospodárskych produktov. pasenie hovädzieho dobytky a dopestovanie krmu pre hospodársky dvor.

Poľnohospodársku výrobu v riešenom území zabezpečoval ŠM Liptovský Mikuláš. Na hospodárskom dvore, ktorý bol na začiatku obce, sa chovali ošipané a kravy. V súčasnej dobe je dvor zrušený a v jeho priestoroch sa nachádzajú viaceré firmy. Sezónne sa v chovajú ovce.

Poľnohospodárska výroba je v obci sústredená v areáli Poľnohospodárskeho družstva, umiestneným pri vstupe do obce od cesty I/18. V tomto areáli sa nachádza dva objekty s chovom oviec – 350 + 150 ks, senník, silážna jama, predajňa stavebnín GEVOS a prevádzka firmy LUNA (sklad, stolárstvo). Druhá stolárska výroba – čalúnictvo – výroba a renovácia sa nachádza aj na druhom konci zastavaného územia obce.

Poľnohospodársku výrobu v súčasnosti zabezpečuje AGRO – RACIO s.r.o. Liptovský Mikuláš. Poľnohospodárska produkcia je zameraná na pasenie dobytky, oviec a pestovanie zemiakov, repky olejnej a obilí.

Agro-Racio, s.r.o obhospodaruje nasledovnú výmeru poľnohospodárskej pôdy v katastri Galovany: TTP: 148 , orná pôda: 443 ha z toho - zemiaky 70 ha, pšenica 188 ha, raž 20 ha, repka olejná 55 ha, krmoviny 70 ha, kukurica na siláž 40 ha.

V súčasnosti je potrebné opraviť výhony, ktoré križujú miestne komunikácie a vodné toky a hospodárske dvory, ktoré zostanú alebo ich časti dotvoriť izolačnou zeleňou zo strany od obytných častí a komunikácie.

Domáce obyvateľstvo sa venuje záhradkárstvu a na obrábaných plochách pestuje poľnohospodárske produkty pre samozásobovanie. Budúca urbanizácia a organizácia štruktúry obce bude závislá od zamestnanosti obyvateľov a prevládajúcej forme budúcej poľnohospodárskej výroby. Veľký dôraz je možné klásť na prvovýrobu a pasenie hospodárskych zvierat.

V pôvodnej, aj v novších častiach obce bez podstatnejšieho zásahu je možné rozvíjať finálnu poľnohospodársku výrobu/ napr. výroba syrov, výroba perníkov, konzervovanie lesných plodov a pod./ a nevýrobné služby, vrátane turizmu. Podmienkou je však vybudovanie technickej vybavenosti najmä dopravnej a energetickej. Turizmus môže byť zameraný hlavne rodinný pobyt a rôzne formy agroturistiky a agroturistiky. Poľnohospodárska výroba môže mať rôzny charakter, od pôvodné ho maloroľníckeho hosp., cez rodinné farmy, po modifikovanú družstevnú alebo súkromnú veľkovýrobu.

Požiadavky z hľadiska poľnohospodárskej výroby:

-prerozdeliť jednotlivé hony nad 15 ha na menšie celky (10 - 15 ha) zasahovacími pásmami s nízkou kríkovou a vysokou vegetáciou vybudovať protiemisné pásy ,

- používať len protierózny oševný postup O-T-J (okopaniny, siate trávy, jarné obilniny s podsevom) ,

- nerobiť hnojenie do zásoby (draslík, fosfor), ale zaprávať ich pri sejbových prácach,

- hnojiť len maštalným hnojom vyzretým a močkovkou,

- pravidelne vykonávať melioračné vápnenie, hnojenie (pri pôdach s nedostatkom Ca²⁺, Ko²⁺, PO⁴⁻),

- pri nedostatočnom kyslíkovom režime pôdneho edafonu (kyslé pôdy pH - 4,5-5,5) pravidelne vykonávať melioračné kypré nie (pôdy glejové a odglejené) ,

- pri vodných tokoch, ktoré tečú cez hony omeľ pôdy, vybudovať zasahovacie pásy TTP v šírke 25 - 50 m, oddelené pásom nízkej kríkovej a vysokej vegetácie,

- poľnohospodárske cesty budovať spevnené s obojstrannými odvodňovacími priekopami,

- odvodnenie pozemkov systematickou drenážou nedoporučujeme(možné odvodnenie záchytnými priekopami sporadickou drenážou a pod.),

- aplikovať insekticídy a pesticídy len pozemne, nie letecky !

Lesné hospodárstvo

V katastri obce Galovany má lesný pozemok rozmera 479 768 m², čo predstavuje len 3,71 % z rozlohy obce a až 42,12 % z celkového výmeru katastra tvoria vodné plochy. Rozmer lesných pozemkov je minimálny a dostačujúci vzhľadom k zastavanej ploche, ktorá má rozlohu 447 071 m², čo predstavuje 3,46 % z celkovej plochy. Lesy v katastri obce Galovany tvoria smrekové a vrbínové porasty. Lesy obhospodarujú Štátne lesy SR a vytvorené spoločenstvo súkromných vlastníkov pod názvom Komposesorát - združenie urbárikov a komposesorárikov v Galovanoch.

Požiadavky z hľadiska hospodárenia v lesoch:

- hospodárenie lesov bude sa rozvíjať podľa Zákona NR SR č. 326/2005 Z.z. o lesoch v znení neskorších predpisoch.

ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Likvidácia tuhého komunálneho odpadu (TKO) je zabezpečená Obcou Svätý Kríž, drobná prevádzka, ktorá odváža odpad na ďalšiu separáciu a spracovanie. Časť nespracovaného odpadu je vyvázaná na regionálnu skládku v Partizánskej Ľupči.

V obci sa už niekoľko rokov organizuje separácia zberu formou triedenia odpadu.

Občania separujú plasty, sklo, papier, železo. Na území obce sa nachádzajú tzv. čierne skládky.

Požiadavky z hľadiska odpadového hospodárstva:

- odstrániť čierne skládky,
- spracovávanie biologických odpadov
- systematické vykonávanie separovaného zberu využiteľných odpadov
- realizáciu dotriedňovacích zariadení na separovaný zber druhotných surovín
- skvalitnenie systému separovaného zberu plastov
- plné využívanie odpadov vzniknutých v stavebníctve
- neustále vytvárať podmienky pre ukladanie zvyškového komunálneho odpadu na vyhovujúce skládky.

p) Požiadavky z hľadiska životného prostredia, prípadne určenie požiadaviek na hodnotenie predpokladaných vplyvov na životné prostredie

Požiadavky na ochranu a tvorbu životného prostredia vychádzajú z ústavy, že každý občan má právo na kvalitné životné prostredie. Územný plán obce Galovany musí zabezpečiť podmienky na vytvorenie a udržanie kvalitného životného prostredia vo všetkých oblastiach nasledovným spôsobom: navrhnuť a vymedziť vhodné plochy na bývanie a rekreáciu, navrhnuť optimálnu sieť objektov a zariadení sociálnej infraštruktúry a občianskeho vybavenia, zabezpečiť riešené územie technickou, infraštruktúrou, akceptovať a dodržiavať program odpadového hospodárstva obce, vytvoriť predpoklady neznečisťovania vôd, pôd, podložia a ovzdušia, nezasahovať do brehových porastov, nemeniť drevinové zloženie ani štruktúru pobrežných pásov, stavby v okolí vodných tokov umiestňovať min. 6 - 10m od brehovej čiary, pri využívaní prírodných zdrojov vyžadovať princípy trvaloudržateľného rozvoja.

q) Osobitné požiadavky z hľadiska ochrany poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy

OCHRANA PP

- V prevážnej miere je potrebné stabilizovať využitie zastavanej plochy, intravilán rozširovať len v navrhnutom rozsahu s rešpektovaním najkvalitnejších a najproduktívnejších pôd v katastrálnom území.
- Poľnohospodársku pôdu je potrebné chrániť proti vodnej a veternej erózii návrhom výsadby ochrannej zelene.
- Pri návrhu územného plánu je potrebné akceptovať podmienky vyplývajúce zo zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a Vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva SR č. 508/2004 Z. z.
- Spracovatelia územného plánu sa musia riadiť zásadami horeuvedeného zákona a navrhovať riešenia, ktoré sú z hľadiska ochrany PP najvhodnejšie a to v alternatívach. Konkrétne zábery na poľnohospodárskej pôde sú možné len pri rešpektovaní zásad ochrany PP, vyplývajúcich z ustanovení § 7 zákona.
- Na vyjadrenie súhlasu k návrhu ÚPN – O podľa §13 zákona je potrebné predložiť tunajšiemu úradu vyjadrenie záberov na poľnohospodárskej pôde (v súlade s vyhláškou MP SR š. 508/200/), ktoré je súčasťou územnoplánovacej dokumentácie a to grafickú, tabuľkovú a textovú časť v 2 vyhotoveniach, ktoré budú podkladom pre KPÚ a príslušný obvodný pozemkový úrad.

OCHRANA LP

- Hospodárenie na lesných pozemkoch ochranu lesných pozemkov na území SR upravuje zákon č. 326/2005 Z .z. o lesoch a zákon o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z. z.
- Rešpektovať ochranné pásmo 50 m od hranice LP v zmysle § 10 zákona o lesoch č. 326/2005 Z.z. (stavby nesmú byť situované bez udelenia príslušnej výnimky). Doporučenie je taktiež potrebné od hospodára lesa (vyhl. FMTIR č. 12/1978 Zb. s odvolaním na 2.oddiel a § 33 zákona o lesoch).

r) Požiadavky na určenie regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využívania územia

Stanovenie regulatívov je dôležitou súčasťou územného plánu. Ide v podstate o abstrahovanie koncepčného riešenia územného plánu a jeho formovanie do jednoznačne stanoviteľných prvkov pre riadenie územného rozvoja riešeného územia.

Regulatívy v územnom pláne budú regulovať funkčné využitie a priestorové usporiadanie územia, budú stanovovať limity využitia územia a určovať prípustné obmedzujúce a vylučujúce podmienky na využitie jednotlivých funkčných plôch a vlastnej výstavby.

Dopravné a technické regulatívy usmerňujú dopravný prístup a technickú infraštruktúru riešeného územia. Regulačné opatrenia sú podľa významu a dôležitosti členené na záväzné a smerné. Podľa charakteru a povahy jednotlivého regulatívy je potrebné ho zadefinovať slovné, číselne alebo graficky, alebo ich kombináciou.

s) Požiadavky na riešenie vymedzených častí územia, ktoré je potrebné riešiť územným plánom zóny

V priebehu spracovania územného plánu je možné, že niektoré rozvojové územia, ktoré majú komplikovanú štruktúru vlastníckych vzťahov", alebo zastavané časti územia určené na zmenu funkčného využitia, príp. na intenzifikáciu, vznikne potreba vymedziť a riešiť formou územného plánu zóny. V tom prípade zistená skutočnosť sa uvedie v návrhu územného plánu.

t) Požiadavky na vymedzenie plôch na verejnoprospešné stavby

V rámci koncepcného riešenia Územného plánu obce Galovany je potrebné vymedziť plochy pre verejnoprospešné stavby. Za verejnoprospešné stavby sa podľa Stavebného zákona § 108, odst. 2, písm. a/ považujú stavby /trasy a zariadenia/, určené na verejnoprospešné služby a pre verejné technické vybavenie územia, podporujúce jeho rozvoj a ochranu životného prostredia. Pri návrhu týchto plôch treba vychádzať z vymedzenia verejného dopravného a technického vybavenia, ktoré je uvedené v Stavebnom zákone § 139a, odst. 10. Presný zoznam verejnoprospešných stavieb je potrebné začleniť do záväzných častí územného plánu. Vymedzenie plôch a trás pre verejnoprospešné stavby je potrebné vyznačiť aj v grafickej časti.

u) Požiadavky na rozsah a úpravu dokumentácie územného plánu

Územný plán obce Galovany bude vypracovaný podľa Zákona č.50/1997 Zb. v znení Zákona č. 479/2005 Z. z. a v súlade s Vyhláškou č. 55/2001 Ministerstva životného prostredia SR o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii zo 16. februára 2001.

Vzhľadom na to, že sa jedná o územný plán pre obec, ktorá má menej ako 2 000 obyvateľov, požadujeme územný plán spracovať v jednej etape – ako návrh :

NÁVRH ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE GALOVANY

Návrh sa bude skladať:

TEXTOVÁ ČASŤ

- A. Základné údaje
- B. Riešenie územného plánu
- C. Doplnujúce údaje
- D. Dokladová časť, ktorá sa po skončení prerokovania návrhu priloží k dokumentácii o prerokovaní.

GRAFICKÁ ČASŤ

Výkresy:

- Výkres širších vzťahov M 1: 50 000
- Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia katastrálneho územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešné stavby M 1: 10 000
- Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia zastavaného územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešné stavby M 1: 5 000
- Výkres riešenia verejného dopravného vybavenia M 1: 5 000
- Výkres riešenia verejného technického vybavenia M 1: 5 000
- Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov USES M 1: 10 000
- Výkres vyhodnotenia dôsledkov navrhovaného stavebného rozvoja a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde M 1: 5 000

ČISTOPIS

Po prerokovaní návrhu a vyhodnotení stanovísk sa spracuje čistopis, ktorý v súlade s Vyhláškou č. 55/2001 požadujeme vyexpedovať v troch vyhotoveniach.

Vypracoval: OSO ÚPP a ÚPD a obec Galovany